

Magma pm

P I N N A L L A
PYSYMISEN TAITO
Ruotsinkielinen Suomi Euroopan parlamentin
vaaleissa 1994–2019

Mikko Majander

magma

VTT Mikko Majander on Helsingin yliopiston poliittisen historian dosentti ja toimii tutkijana ajatuspaja Magmassa. Hän on julkaissut muun muassa kirjat *Pohjoismaa vai kansandemokratia? Sosiaalidemokratit, kommunistit ja Suomen kansainvälinen asema 1944-51* (SKS 2004), *Demokratiaa dollareilla. SDP ja puoluerahoitus pu-lataloudessa 1945-1954* (Otava 2007) sekä *Paasikivi, Kekkonen ja avaruuskoira* (Siltala 2010). Majander on aktiivinen yhteiskunnallinen keskustelija, jonka kolumneista ja kommentaareista on julkaistu kokoelmat *Lukemisen hulluus* (Into 2014) ja *Tuhansia merkejä politiikasta I-III* (Kalevi Sorsa -säätiö 2013, 2015 & 2017).

Magma pm 4

PINNALLA PYSYMISEN TAITO
Ruotsinkielinen Suomi Euroopan parlamentin vaaleissa
1994–2019

MIKKO MAJANDER

Pinnalla pysymisen taito
Ruotsinkielinen Suomi Euroopan parlamentin vaaleissa
1994–2019

Julkaisija: Tankesmedjan Magma/Ajatuspaja Magma
www.magma.fi

Magma pm 4
2019

Paino: Oy Nord Print Ab
Kansi & taitto: Oy Nord Print Ab

ISBN: 978-952-5864-92-2 (nid.)
ISBN: 978-952-5864-93-9 (pdf)

Sarja Magma pm

ISSN: 1799-3806 (nid.)
ISSN: 1799-3814 (pdf)

Demokratia ja edustuksellisuus

Elävä ja legitimi toimiva demokratia nojaa siihen, että kansalaiset luottavat poliittisiin instituutioihin ja tuntevat tulevansa niiden kautta sekä kuulluiksi että edustetuiksi. Sujuvasti rullaava järjestelmä ei ole koskaan itsestään selvyys, edes kansanvaltaisille periaatteille vakiintuneissa poliittisissa kulttuureissa. Tämä on käynyt viime vuosina selväksi myös perinteisissä liberaalin demokratian lipunkantajamaissa, ympäri niin sanottua ”länttä”.

Edustuksellisen demokratian haavoittuvaisuus kristallisoituu helposti vähemmistöjen kohtelussa ja oikeuksien turvaamisessa. Kuinka välttyä ”enemmistön diktatuurilta”, jolle vaaliurnat voivat antaa näennäisen kiistattomasti demokraattisen mandaatin. Asetelma saattaa kärjistyä entisestään, kun pieni kansallisvaltio asettuu osaksi laajempaa kansainvälistä yhteisöä. Onko kansallisen vähemmistön äänelle enää tilaa ja sijaa, kun edustuksellisuudessa harpataan kokonaan toisen mittaluokan asteelle?

Suomen ruotsinkielinen, alueellisesti muutamaaan vaalipiiriin keskittynyt väestöpohja on numeerisesti riittänyt turvaamaan sille vakiintuneen edustuksen kansallisessa parlamentissa, ennen muuta Ruotsalaisen kansanpuolueen mutta osin myös muiden puolueiden kautta. Myös Ahvenanmaan itsehallintoalueella on eduskunnassa oma kiintiöpaikkansa. Erilaisten hallituskoalitioiden kestojäsenenä RKP:n voi katsoa omanneen jopa parlamentaarista kokoaan suurempaa vaikutusvaltaa, ainakin sille ensisijaisten kysymysten vaalijana.

Vaikka ruotsinkielisellä maanviljelijäsiivellä oli varmasti epäilijänsäkin, RKP profiloitui 1990-luvun alkupuolella selvästi kannattamaan Suomen liittymistä Euroopan unioniin. Maan kohtalon kannalta suuren kansainvälispoliittisen perusratkaisun varjoon jäi paljon pie-

niä, mutta ei yhdentekeviä kysymyksiä, jotka saisivat vastauksensa vasta ajan myötä.

Kansalliselta kannalta saattoi olla esimerkiksi koko lailla yhdentekevää, mahtuisiko suomalaisten joukkoon uudessa demokraattisessa instituutiossa, EU:n parlamentissa, yhtään ruotsinkielistä edustajaa. Vähemmistön sisäisestä perspektiivistä katsoen taas asialla oli huomattavaa, vähintään symbolimerkitystä. Olihan odotettavissa, että Euroopan unioni säädöksineen tulisi vaikuttamaan keskeisesti myös suomalaisen yhteiskunnan käytäntöihin.

Ensimmäiset ”mepit” ja eurovaalit 1994–1996

Suomalaiset äänestivät lokakuussa 1994 kohtuullisen innokkaasti (äänestysprosentti 74) ja selvällä enemmistöllä (56,9–43,1 %) Euroopan unioniin liittymisen puolesta. RKP:n kannattajista 85 prosenttia tuki ratkaisua, ja Ahvenanmaallakin niukka enemmistö (52 %) asettui sen taakse.

Itsehallintoalueen omassa kansanäänestyksessä kuukautta myöhemmin lähes kolme neljästä kannatti EU-jäsenyyttä, mutta moni vastustaja taisi jo tällöin jättää vaalin väliin (äänestysprosentti 49). Olihan Suomen liittyminen juuri hyväksytty eduskunnassa kahden kolmasosan määräänemmistöllä (152–45), ja niin jäsenyys meni läpi myös Ahvenanmaan maakuntapäivillä (26–4).

Puolueet jyvittivät keskenään, montako paikkaa kukin saisi Suomen 16 edustajan kiintiöstä Euroopan parlamenttiin. RKP:n voima

riitti Vasemmistoliiton ja Vihreän liiton tavoin yhteen paikkaan, siinä missä Keskusta sai viisi ja Kokoomus sekä SDP molemmat neljä. Ahvenanmaalla petyttiin, kun saariryhmälle ei herunut omaa mandaattia.

Puolueissa esiintyi sisäistä kilpailua ja jonkin verran riitaakin siitä, ketkä pääsisivät Suomen ensimmäisiksi eurokansanedustajiksi, ”mepeiksi”. Brysselissä ja Strasbourgissa odottivat uutuuttaan kiinnostavat poliittiset tehtävät – kuin myös huomattavat henkilökohtaiset edut, kuten EU-kriitikot uutterasti jaksoivat muistuttaa ”euroeliitin” vastaisessa kamppailussaan.

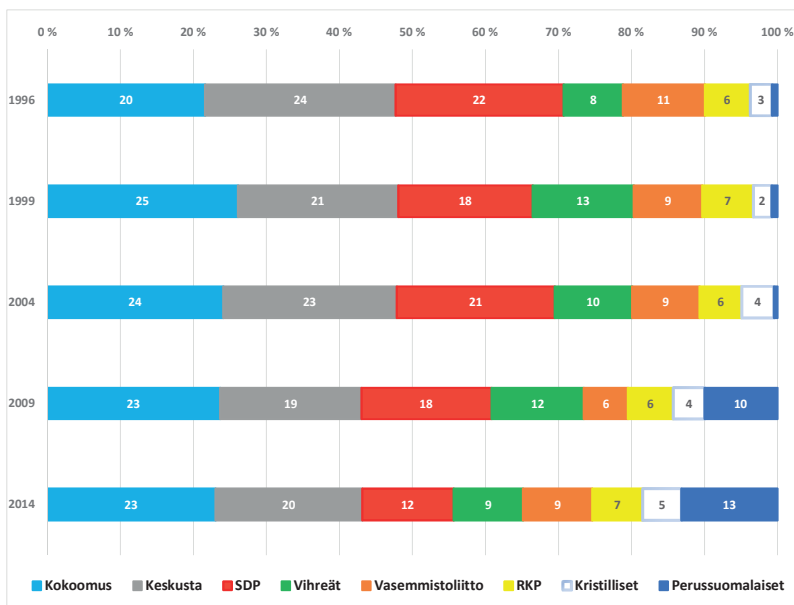
Alkuvuodesta presidentinvaaleissa loistanut Elisabeth Rehn oli itse oikeutettu RKP:n paikan ottaja, jos vain niin halusi. Ja halusihan hän, vaikka katse olikin kiinnitetty kauemmaksi Unicefin johtajan tehtävään. YK:n pääsihteerin ratkaisua sen suhteen odotellessa oli kuitenkin ”parempi, ettei ole ihan tyhjän päällä”, Rehn arvioi tilannetta ja päätti luopua Suomen puolustusministerin postista, jota hän oli hoitanut runsaat neljä vuotta.

Suomen EU-jäsenyys astui voimaan vuoden 1995 alusta. Kansa pääsi ensimmäisen kerran valitsemaan suoraan europarlamentaarikkoja lokakuussa 1996 kunnallisvaalien yhteydessä. Sillä saatiin äänestysprosentti vivutuksi kansainvälisesti vertailtuna kohtuulliseksi 60:een, joka toisaalta jäi yli kymmenen prosenttiyksikköä alle edellisten eduskunta- ja kunnallisvaalien.

Äänestysaktiivisuuden ohella muodoltaankin ennen kokematon EU-vaali nostatti jännitystä, jakaantuisivatko poliittiset voimasuhteet jotenkin uudella tavalla, toimihan koko maa nyt yhtenä vaalipiirinä. Pieniä puolueita kalvoi pelko, selviäisivätkö ne ylipäätään äänikynnyksen yli Euroopan parlamenttiin. Kun puolet äänistä oli laskettu, Helsingin Sanomien uutisen mukaan RKP oli vaarassa menettää ainokaisen paikkansa. Lehden sisäsivuilla tiedettiin kuitenkin jo kertoa, että Astrid Thors nousi sittenkin Rehnin seuraajaksi.

Jos kamppailu paikan säilyttämisestä oli tiukka, niin oli se sitä myös puolueen ehdokkaiden välillä. Thorsia auttoi komean äänisaaliin (39 666) lisäksi se, että hänen kannoillaan Carl-Olaf Homén (24 753) ja Ralf Norrman (20 815) jakoivat tasaväkisesti miesehdokkaiden potia. Arja Saijonmaa, Ahvenanmaan Gunnar Jansson ja Ingvar S. Melin jäivät kauas taakse 6 000–7 000 äänellä.

Puolueiden prosenttiosuudet Euroopan parlamenttivaaleissa 1996–2014

Euroopan parlamenttivaalit Suomessa 1996–2014

Puolueriveillä luvut kertovat kussakin vaaleissa saavutetun paikkamäärän, prosenttiosuuden sekä absoluuttisen äänimäärän.

	1996			1999			2004			2009			2014		
Kokoomus	4	20,2 %	453 729	4	25,3 %	313 960	4	23,7 %	392 771	3	23,2 %	386 416	3	22,6 %	390 376
Keskusta	4	24,4 %	548 041	4	21,3 %	264 640	4	23,4 %	387 217	3	19,0 %	316 798	3	19,7 %	339 895
SDP	4	21,5 %	482 577	3	17,9 %	221 836	3	21,3 %	350 525	2	17,5 %	292 051	2	12,3 %	212 781
Vihreät	1	7,6 %	170 670	2	13,4 %	166 789	1	10,4 %	172 844	2	12,4 %	206 439	1	9,3 %	161 263
Vasemmistoliitto	2	10,5 %	236 490	1	9,1 %	112 757	1	9,1 %	151 291	0	5,9 %	98 690	1	9,3 %	161 074
RKP	1	5,8 %	129 425	1	6,8 %	84 153	1	5,7 %	94 421	1	6,1 %	101 453	1	6,8 %	116 747
Kristilliset	0	2,8 %	63 279	1	2,4 %	29 637	0	4,3 %	70 845	1	4,2 %	69 458	0	5,2 %	90 586
Perussuomalaiset	0	0,7 %	15 004	0	0,8 %	9 854	0	0,5 %	8 900	1	9,8 %	162 930	2	12,9 %	222 457
Äänestysprosentti		60,3 %			31,4 %			41,1 %			40,3 %			41,0 %	

Kannattajakunnan uskollisuus ja lojaalisuus koituivat RKP:n pelastukseksi. Puolue toki menetti laimean osanoton myötä maaliskuun 1995 eduskuntavaaleihin verrattuna yli 13 000 ääntä, mutta sen suhteellinen kannatus kasvoi silti 0,7 prosenttiyksikköä. Vähintään siedettävä, ellei hyvä tulos ottaen huomioon senkin, että Jörn Donner veti sosiaalidemokraattien ehdokkaana yli 80 000 ääntä.

Vaikka näihin ensimmäisiin eurovaaleihin oli mahdollista osallistua neljällä eri alueella, käytännössä koko maa toimi yhtenä vaalipiirinä. RKP:n ehdokkaat keräsivät kannatuksensa yli 90-prosenttisesti rannikkoseudun ruotsalaisesta Suomesta: Helsinki 18 868 (14,6 %), Uusimaa 39 397 (30,4 %), Varsinais-Suomi 10 303 (8,0 %), Vaasan vaalipiiri 46 077 (35,6 %) ja Ahvenanmaa 6 565 (5,1 %).

Kuilun partaalla 1999–2014

Demokratian tilasta huolestuneet saattoivat Suomessa huokaista, että ensimmäisistä Eurooppa-vaaleista ei tullut pelättyjä julkkis- tai protestivaaleja. Vaaran merkkejä oli kuitenkin ilmassa, ja ne realisoituivat kesäkuussa 1999, kun suomalaiset kävivät jälleen äänestämään, tällä kertaa samanaikaisesti unionin muiden jäsenmaiden kanssa. Käyttäytymistrendi oli myös samansuuntainen ainakin yhdeltä osalta: äänestysinto putosi 31,4 prosenttiin eli alemmaksi kuin koskaan Suomen valtiollisissa vaaleissa. EU:ssa vain britit ja hollantilaiset äänestivät laiskemmin.

RKP oli kuitenkin varautunut hyvin puolustamaan asemiaan. Se solmi Keskustan ja Kristillisen liiton kanssa vaaliliiton ja keskitti kannatuksen kärkiehdokkaalleen Astrid Thorsille. Tämä saikin huikeat 81 092 ääntä,

kolmanneksi eniten vihreiden Heidi Hautalan (115 502) ja Kokoomuksen Marjo Matikainen-Kallströmin (107 444) jälkeen. Myös kristillisten Eija-Riitta Korhola keräävät 28 095 ääntä riittivät läpimeneen.

Ruotsalaisten 6,8 prosentin ääniosuus olisi toki riittänyt hyvin yhden edustajan läpimeneen ilman vaaliliittoakin, mutta tulostahan ei voinut tietää etukäteen. Eikä yleisen osanoton noin rajua sulamista, joka jälleen pelasi suhteellisesti RKP:n eduksi.

Seuraavissa eurovaaleissa 2004 koitti sitten totuuden hetki, kun puolueella ei ollut vaaliliittoa vakuutenaan ja äänestysprosenttikin nousi kymmenellä yksiköllä, pysähtyen toki edelleen vaatimattomasti 41 prosenttiin. Suurimman uhkan taisi kuitenkin muodostaa se, että unionin laajentumisen vuoksi Suomen europarlamentaarikkojen lukumäärä putosi 16:sta 14 edustajaan.

Kuten seuraavista vertailuluvuista käy ilmi, viimeisistä paikoista käytiin melkoinen kamppailu (sulkeissa henkilökohtaiset äänimäärät).

12. Eija-Riitta Korhola	(kok)	98 193	(35 285)
13. Hannu Takkula	(kesk)	96 804	(32 739)
14. Henrik Lax	(rkp)	94 421	(32 707)
<hr/>			
15. Ulpu Iivari	(sdp)	87 631	(35 399)
16. Matti Wuori	(vihr)	86 422	(24 580)
17. Pekka Reinikainen	(kd)	79 745	(21 772)

Rima jäi heilumaan, mutta 5,7 prosentin osuudella annetuista äänistä Henrik Laxille siunautui paikka Brysselin koneeseen. RKP:n lista keräsi kannatusta poikkeuksellisen tasaisesti, sillä Laxin lisäksi yli 7 000 äänen nousi vain Håkan Nordman (19 112). Ruotsinkielisyyttä suomalaisten meppien joukossa vahvisti myös Kokoomuksen nouseva

tähti Alexander Stubb, joka 115 000 äänellään lukeutui valtakunnallisiin ääniharavoihin.

Näytelmä toistui vielä jännittävämpänä vuonna 2009, jolloin Suomen kiintiö europarlamentissa oli jälleen supistunut yhdellä ja RKP:ssä purtiin kynsiä paitsi ainokaisen paikan säilyttämisestä myös sen saajasta. Carl Haglund korjasi kunnian parin kolmen tuhannen äänen erolla Nils Torvaldsiin (14 044) ja Björn Månssoniin (13 344). Puolueen suhteellinen osuus äänistä nousi ratkaisevat kymmenykset 6,1 prosenttiin, kun Vasemmistoliitto jäi 5,9 prosentilla nuolemaan nappejään. Eroa näiden listojen välille jäi alle 3 000 ääntä.

11. Riikka Manner	(kesk)	105 599	(37 330)
12. Satu Hassi	(vihr)	103 220	(57 032)
13. Carl Haglund	(rkp)	101 453	(16 887)
<hr/>			
14. Annika Lapintie	(vas)	98 690	(29 112)
15. Kimmo Kiljunen	(sdp)	97 350	(26 936)
16. Risto Penttilä	(kok)	96 604	(50 881)

Torvaldsille ei käynyt huonosti. Hänelle aukesi kesällä 2012 varasijalta tie europarlamenttiin, kun RKP:n puheenjohtajaksi valittu Haglund palasi Suomeen hallituksen puolustusministeriksi. Istuvan mepin paikalta Torvalds oli ruotsalaisten selvä ykkösnimi vuoden 2014 vaaleissa, ja nyt jatkomandaatti heltisi puolueelle edelliskertoja selkeämällä erolla.

10. Nils Torvalds	(rkp)	116 747	(29 355)
11. Anneli Jäätteenmäki	(kesk)	113 298	(59 538)
12. Sampo Terho	(pers)	111 229	(33 833)
13. Miapetra Kumpula-Natri	(sdp)	106 391	(40 734)
14. Petri Sarvamaa	(kok)	97 594	(37 862)
15. Sari Essayah	(kd)	90 586	(61 264)

Saavutettu 6,8 prosentin kannatus oli kaikki vaalit huomioiden RKP:n paras 15 vuoteen, ellei sitten vuoden 1994 hurmoksellisten presidentinvaalien. Ääniä kerääntyi jälleen tasaisesti, nyt naisten jakaessa seuraavat sijat: Christina Gestrin (16 427), Britt Lundberg (11 362) ja Wivan Nygård-Fagerudd (10 831).

RKP:n listoille palannut 81-vuotias Jörn Donner keräsi yhä 8 500 ääntä. Kaikkien aikojen potin yli kielirajojen keräsi kuitenkin Alexander Stubb (148 190). Huikea oli myös Vasemmistoliiton nuoren ja valovoimaisen Li Anderssonin saalis (47 599), vaikka se ei riittänyt kuin varapaikalle. Nämä huomioon ottaen vuoden 2014 tulosta voidaan ruotsin kielen näkökulmasta pitää Suomen vahvimpina eurovaaleina.

Kannattajien lojaalisuus on kultaa

Ajatuspaja Magma on teettänyt kaksien edellisten europarlamenttivaalien alla mielipidekyselyn, jossa ruotsinkielisiltä äänestäjiltä on tiedusteltu, tarvitaanko Euroopan parlamentissa ylipäättään suomenruotsalaista edustusta. Yli 80 prosenttia vastasi molemmilla kerralla ”kyllä”, RKP:n äänestäjistä vuonna 2014 jopa 92 prosenttia. Pohjanmaalla (85 %) asiaa

pidettiin tärkeämpänä kuin pääkaupunkiseudulla (71 %), Uudellamaalla (81 %) ja Varsinais-Suomessa (82 %) niiden väliltä.

Tarvitaanko europarlamentissa suomenruotsalaista edustusta?

	kyllä	ei sen väliä	ei	en tiedä
2009	85 %	8 %	5 %	2 %
2014	82 %	14 %	3 %	2 %

Ahvenanmaalla oltiin kutakuinkin yksimielisiä (95 %) suomenruotsalaisen edustuksen tarpeellisuudesta, ja maakunta onkin jaksanut haivitella europarlamenttiin omaa kiintiömeppiä. Toive jäi edelleen haaveeksi, kun Suomelle jyvitettiin Britannian EU-eroa ennakoiden yksi lisäpaikka vuonna 2019 valittavaan europarlamenttiin. Eduskunnasta ei edelleenkään löytynyt enemmistöä ajatukselle, että Ahvenanmaan alle 30 000 asukkaan väestöpohja riittäisi mandaattiin.

Kovassa se on kaikkien suomenruotsalaisten kymmenen kertaa suuremmallakin joukolla, joka muodostaa noin 5,3 prosenttia maan koko väestöstä. Sillä osuudella ei välttämättä mennä eurovaaleissa vielä lävitse, vaikka äänestettäisiin yhtä ja samaa ehdokaslistaa. Edustuksen kaipuu on kuitenkin johtanut suhteellisesti ottaen parempaan mobilisaatioon kuin suomalaisilla keskimäärin. RKP:n kannatus on ollut kaikissa eurovaaleissa selvästi korkeampi kuin edeltävissä tai seuraavissa eduskuntavaaleissa.

RKP:n kannatus eduskunta- ja europarlamenttivaaleissa 1995–2015

	1995	1996	1999	1999	2003	2004	2007	2009	2011	2014	2015
eduskuntavaalit	5,1		5,1		4,6		4,6		4,3		4,9
eurovaalit		5,8		6,8		5,7		6,1		6,8	
äänestysprosentti	71,9	60,3	68,3	31,4	69,7	41,1	67,9	40,3	70,5	41	70,1

Esimerkiksi maaliskuun 1999 eduskuntavaaleissa RKP saavutti sille sinänsä kelpo tuloksen 5,1 prosenttia annetuista äänistä, mutta pari kolme kuukautta myöhemmin puolue ylsi eurovaaleissa peräti 6,8 prosentin kannatukseen. Huimaa ääniosuuden kasvua selittää vaaleihin osallistumisen romahdus, joka ruotsalaisessa Suomessa näyttää jääneen muuta maata vaimeammaksi. Vaasan vaalipiirissä RKP on kasvattanut eurovaaleissa kannatustaan pari kertaa jopa 5–6 prosenttiyksikköä (2004, 2014) verrattuna edellisiin eduskuntavaaleihin.

RKP:n listan menestys keskeisissä vaalipiireissä 1995–2015
(ek = eduskuntavaalit, euro = europarlamenttivaalit)

	ek	euro	ek	euro	ek	euro	ek	euro	ek	euro	ek
	1995	1996	1999	1999	2003	2004	2007	2009	2011	2014	2015
Helsinki	10,0	7,7	9,1	9,0	7,0	5,7	6,0	6,4	5,8	6,9	6,8
Uusimaa	12,3	11,5	11,3	13,1	10,3	10,5	9,5	10,5	8,3	10,8	10,2
Varsinais-Suomi	4,5	5,1	5,0	7,0	5,3	5,4	5,5	5,9	5,5	6,9	5,0
Vaasan vaalipiiri	19,9	21,3	20,7	23,8	18,6	23,5	20,6	24,0	19,4	25,8	20,7
Ahvenanmaa		80,0		75,9		72,2		87,8		90,5	
äänestysprosentti	71,9	60,3	68,3	31,4	69,7	41,1	67,9	40,3	70,5	41,0	70,1

Vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa Ruotsalaisen kansanpuolueen tulos kertyi edelleen 95-prosenttisesti viidestä vaalipiiristä: Helsinki 14,7 % puolueen kokonaispotista (17 186 ääntä), Uusimaa 29,7 % (34 730), Varsinais-Suomi 8,9 % (10 413), Vaasan vaalipiiri 32,3 % (37 697) ja Ahvenanmaa 9,4 % (10 972). Luvut ovat hämmästyttävästi osittain jopa prosentilleen samat kuin ensimmäisellä kerralla 18 vuotta aikaisemmin.

Vastaava stabiilitetti leimaa muutoinkin RKP:n kulkua läpi eurovaalien. Edes suositut ruotsinkieliset ehdokkaat muiden puolueiden listoilla eivät näytä horjuttaneen sen tulosta, vaan nämä ovat haravoineet äänensä yli kielirajan. RKP:n edustaja on kuin onkin kivunnut

läpimenon kynnyksen yli, mutta toisaalta pää ja sieraimet ovat jatkuvasti olleet niin lähellä vesirajaa, että mitään ei voi ottaa seuraavien vaalien suhteen annettuna.

Suomen alhaisena pysytellyt äänestysprosentti on paradoksaalisesti ollut RKP:lle avuksi, mutta sen varaan ei itseään ja demokratiaa kunnioittava puolue voi vaalistrategiaansa laskea. Yleisen legitimitietin kannalta on myös ensiarvoista, että euroedustajan paikka saavutetaan reilussa tasavertaisessa vaalissa eikä minkään vähemmistökiintiön kautta.

Euroopan parlamenttivaalien erikoisluonnetta ja arvaamattomuutta kuvaa se, että RKP:tä yleensä selvästi suurempi Vasemmistoliitto on jäänyt kertaalleen kokonaan ilman mandaattia. Toisaalta eduskuntavaaleissa samassa kokoluokassa painivat kristillisdemokraatit ovat saaneet edustajansa läpi Brysseliin vain pari kertaa vaaliliittojen avulla.

RKP:n osalta kevään 2019 vaalikamppailun asetelmia helpottaa hiukan Suomelle luvassa oleva lisäpaikka – mikäli brexit ylipäättään toteutuu suunnitellussa aikataulussa. Sille riittää kuitenkin innokkaita ottajia. Jos eurovaalien äänestysprosentti jatkossa nousee olennaisesti, ruotsinkielinen edustus käy entistä vaikeammaksi turvata. Valittavana on lähinnä kaksi strategiaa, joissa molemmissa on omat ongelmansa.

Vaaliliitto ja äänten keskittäminen kärkikandidaatille osoittautui vuonna 1999 menestykseksi. Toisaalta muilla kerroilla RKP:n listan vahvuus on ollut suhteellisen tasainen äänikertymä eri ehdokkaille. Paikallisesti arvostetut ehdokasnimet auttavat mobilisaatiossa, johon valtakunnallinen keskittäminen ei välttämättä innosta. Sitä paitsi vaaliliiton solmiminen ei ole vain omasta tahdosta kiinni, vaan siihen tarvitaan aina mielekäs kumppani.

RKP:n ikuisuustavoite kaikissa vaaleissa on voittaa ääniä myös kaksikielisten joukosta ja suomenkieliseltä puolelta. Tarve korostuu

europarlamenttivaaleissa, kun koko maa toimii yhtenä vaalipiirinä ja henkilökohtainen kannatus voi painaa puoluesidonnaisuutta enemmän. Pitäisi onnistua siinä, missä Elisabeth Rehn vuoden 1994 presidentinvaaleissa. Mutta hänellekin tempun toistaminen kuusi vuotta myöhemmin osoittautui ylivoimaiseksi.

Pienen puolueen kyky houkutella tunnettuja, potentiaalisesti kielirajan yli vetäviä ehdokkaita häviää helposti suurille, joiden listoilta aukeaa paremmat mahdollisuudet läpimenoon. Jos RKP:n vakiintunut äänestäjäkunta onkin osoittautunut uskolliseksi, eurovaalien varsinaiset ruotsinkieliset tai kaksikieliset äänimagneetit ovat kuitenkin löytäneet etupäässä muiden puolueiden listoilta.

Vaikka suomenruotsalainen kannattajakunta olisi kuinka lojaa-
lia, ehdokasasettelun täytyy onnistua, ja jokainen ääni on joka vaalissa voitettava aina uudelleen. Sitä kutsutaan edustukselliseksi demokratiaksi.